Kniha: Maminka (Jaroslav Seifert)

Předmět: Český jazyk – rozbor díla

Přidal(a): 5555

Jaroslav Seifert

- Český básník, spisovatel a novinář ve 20. století.
- Byl členem hnutí Devětsil (levicový umělecký svaz).
- Je jediný Čech, který drží Nobelovu cenu za literaturu (1984), konkrétně za poezii.
- Taktéž obdržel titul Národní umělec.

Další autoři stejného uměleckého stylu

- **Vítězslav Nezval**
  - Žena v množném čísle a Básně noci
- **Miloslav Bureš**
  - Země v oblacích, Zpívající lípa a Palečkova dobrodružství
- **František Nechvátal**
  - Tichý oceán, Balzamína a Na vrcholu vln

Rozbor díla: Maminka

Literatura umělecká

- **Druh:** Lyrika
- **Forma:** Poezie
- **Obsah:** Lyricko/epický

- **Žánr:** Lyrické básně

Téma

- **Celkové téma:** Vypravěčovy vzpomínky a pocity, které prožíval a stále prožívá
- **Vedlejší téma:** Každá samostatná báseň
- **Motiv:** Láska a smutek po mamince

Vypravěč:

- Vypravěčem je sám autor, respektive jedna z hlavních postav děje.

Prostředí:

- V knížce není zmíněna ani doba a ani místo. Jedná se ovšem o sbírku, kde autor vypravuje o svém životě. Děj se tedy odehrává ve 20. století v Rakousko – Uhersku, následně Československu. Blíže se děj odehrává nejvíce v domě vypravěče. Jednotlivé básně se následně odehrávají například ve škole, cukrárně, na pouti nebo u hospody.

Kompoziční plán

- **Prostoru:** Není
- **Času:** Retrospektivní, chronologický a rámcový. Vypravěč vzpomíná chronologicky na události, které se udály s tím, že jednotlivé básně na sebe navazují hlavními postavami – vypravěčem a maminkou.

Záměr:

- Seifert napsal knihu až potom, co jeho milovaná maminka zesnula. Chtěl tím vyjádřit své pocity, jak moc pro něj maminka znamenala, jak ji měl rád a jak mu chybí.

Postoj:

- Jedná se o jedno z nejvýznamnějších děl autora. Dokonce to je dílo, které autorovy silně pomohlo k získání Nobelovy ceny. Tím chci říct, že dílo bylo (i přes fakt, že ji vydal v době komunismu, kdy s tím měl problémy) kladně.

Jazykový plán

- Spisovný jazyk: Archaismy
- Knižní
- Básnické
- Aliterace, perifráze, metonymie a další

Řeč vypravěče

- Ich forma

Řeč postav

- Monology a dialogy

Doba:

- Ve 20. století v Rakousko – Uhersku a následně Československu s atmosférou, se kterou se setkáváme v běžném lidském životě (veselá nebo třeba smutná až depresivní).

Postavy: Lidé (reální)

- Hlavní:
    - VYPRAVĚČ, syn maminčin
    - MAMINKA, hodná, starostlivá, milující své děti a celý den pracující
- Vedlejší:
    - TATÍNEK, manžel maminčin, hodný, chudý, rád kouří z dýmky
    - BABIČKA
    - DĚD
    - STREJČEK, statečný cestovatel a voják
    - DÍVKA, první láska vypravěče
    - UČITELKA
    - SLEČNA ZE ČTVRTÉHO
    - CUKRÁŘ NEDBÁLEK
    - ŠVEC FLOS
    - KOČÍ
    - PRŮVODČÍ
    - SOUSEDÉ

Výběr jednotlivých básní

Jedná se o básně, které jsou s největší pravděpodobností mými nejoblíbenějšími ze sbírky.

Tatínkova dýmka

Jedná se o báseň, která má jedenáct čtyřverší, se střídavým rýmem. Je zde použit i rým, a to konkrétně třikrát. Vystupují zde tatínek s maminkou. Autor zde vzpomíná právě na svého zesnulého tatínka, který každý večer kouřil ze své dýmky. Používá k tomu přirovnání, epiteton nebo alegorie.

U okna

Jedná se o báseň, která má dvě osmiverší. Využívá střídavě po čtyřech verších rým sdružený a obkročný. Jedná se o báseň, kde vystupuje maminka s mladým vypravěčem. Autor vzpomíná na chvíle, kdy jeho maminka stála u okna, plakal a nechtěla mu sdělit důvod svého smutku. Využívá k tomu symboly nebo metafory.

Nůž

Jedná se o báseň, která má dvanáct čtyřverší. Využívá střídavého rýmu. Jedná se o báseň, kde vystupuje zejména zesnulý strejček ze strany maminčiny. Autor zde vzpomíná, jak mu strýc vyprávěl o svých cestách, co všechno navštívil a ochutnal, své statečnosti a jak mu moře, v té vzpomínce již v „důchodu“, chybí. Ke konci je zmíněn i nůž, se kterým se nezabíjí a má svoji historii, po kterém je báseň pojmenovaná. Využívá k tomu